

§ 8 Nuoraidráđi doaibmaprogramma - ođasmahttin

Áššegirjjit

- Dievasčoahkkínbeavdegirji 2015-09-29—10-01, § 14
 - Nuoraidráđi beavdegirji 2020:2, § 7.2
 - Nuoraidráđi beavdegirji 2020:3, § 3
 - Nuoraidráđi beavdegirji 2020:6, § 7
 - Nuoraidráđi beavdegirji 2020:9, § 8
- ./.
- Evttohus Nuoraid doaibmaprogramma

Áššegiedahalli: Marie-Louise Allas

Nuoraidpolitihkalaš doaibmaprogramma evttohusa vuodđun lea dat doaibmaprogramma mii dohkkehuvvui 2015:s. Dála nuoraidráđđi lea dušše ođasmahtán ovddit doaibmaprogramma, ja čállosat leat nuoraidráđis digaštallon ja ráđis lea leamaš ovddasvástádus čállit dan.

Nuoraidráđđi mearridii 2020-11-10, § 8

ahte dohkkeha evttohuvvon rievdadusaid nuoraidpolitihkalaš doaibmaprogrammas teavstta ja govaid dáfus mildosa jelgii, dainna lasáhusain mii biddjui ovdan čoahkkimis.

ahte dan maŋnel sáddejuvvo nuoraidpolitihkalaš doaibmaprogramma evttohus stivrii dievasčoahkkima mearrideami várás.

Paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe

Stivra mearrida

ahte ovddida ođasmahttojuvvon nuoraidpolitihkalaš doaibmaplána evttohusa.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte dohkkeha ođasmahttojuvvon nuoraidpolitihkalaš doaibmaplána evttohusa.

Paragrafa dárkkistuvvo dakkaviđe

Dárkkisteaddji/Justerarnas sign

§ 8 Ungdomsrådets handlingsprogram - revidering

Dokument

- Plenumsprotokoll 2015-09-29–10-01, § 14
- Ungdomsrådets protokoll 2020:2, § 7.2
- Ungdomsrådets protokoll 2020:3, § 3
- Ungdomsrådets protokoll 2020:6, § 7
- Ungdomsrådets protokoll 2020:9, § 8
- ./ - Förslag Ungdomspolitiskt handlingsprogram

Föredragande: Marie-Louise Allas

Förslag till ungdomspolitiskt handlingsprogram har sin utgångspunkt i det handlingsprogram som beslutades i plenum 2015. Nuvarande ungdomsråd har enbart reviderat föregående handlingsprogram och skrivningar har diskuterats inom ungdomsrådet som också haft ansvar för skrivande.

Ungdomsrådet beslutade 2020-11-10, § 8

- att anta ändringsförslag till ungdomspolitiskt handlingsprogram gällande text och bild enligt bilaga, med det tillägg som framkom på mötet.
- att därefter skicka förslag till ungdomspolitiskt handlingsprogram till styrelsen för beslut i plenum

Paragrafen justeras omedelbart.

Styrelsen beslutar

- att överlämna förslag till reviderad ungdomspolitisk handlingsplan.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

- ./ att anta förslag till reviderad ungdomspolitisk handlingsplan. Bilaga.

Paragrafen justeras omedelbart

UNGDOMSPOLITISKT HANDLINGSPROGRAM

Sametingets ungdomsråd arbetar för att samisk ungdom ska ha inflytande och medbestämmande i Sametinget och i svensk politik, engagera sig i politiskt arbete och vara registrerade i sameröstlängden.

Antaget av Sametinget	Ungdomsrådet 2020-11-20, styrelse 2021-XX-XX, plenum 2021-XX-XX
Diarienummer	
Ansvarig	Ungdomsrådet
Utarbetat av	Ungdomsrådet
Dokumenttyp	Strategi
Gäller	Tillsvidare

Omslagsbild: Foto Carl-Johan Utsi

1. BAKGRUND

Barn och ungdomar är framtiden. Det är viktigt att både barn och ungdomar ges stöd, vägledning och kunskaper i hur de kan bli politiskt intresserade och engagerade. Genom att engagera sig inom politiken kan ungdomar få mer makt att forma sina liv och mer inflytande över samhällsutvecklingen.

Det finns flera nivåer av deltagande inom politiken. Sametingets plenum är det organ som företräder det samiska folket, och som ska öka möjligheterna för samer att delta i den offentliga debatten. Sametingets ungdomsråds främsta uppgifter är att engagera och öka deltagandet av samiska ungdomar i det politiska arbetet, både i Sametinget och i svensk politik. Ungdomsrådet ska också arbeta för att samiska ungdomar ska ha inflytande och utöva medbestämmande i både Sametinget och i svensk politik.

Arbetet i ungdomsrådet regleras i dokumentet, Arbetsordning för Sametingets ungdomsråd, där framgår bl. a. ungdomsrådets sammansättning och uppgifter.

ÖVERGRIPANDE MÅL

De fyra övergripande målsättningarna för Sametingets ungdomsråd (SUR) är:

- Samiska ungdomar har inflytande och medbestämmande i Sametinget och svensk politik
- Samiska ungdomar deltar aktivt i politiskt arbete
- Alla samiska ungdomar över 18 år är registrerade i Sametingets röstlängd
- Ett aktivt samarbete med andra samiska ungdomar i Norden och Ryssland och ett aktivt internationellt samarbete med ungdomar från andra urfolk.

2. SAMISKA UNGDOMARS INFLYTANDE OCH MEDBESTÄMMANDE I SAMETINGET OCH SVENSK POLITIK

Den samiska politiken har ett ansvar att stärka samiska ungdomars identitet och skapa en känsla av tillhörighet i det samiska samhället. Det är av avgörande betydelse för framtiden att samiska ungdomar intresserar sig för och deltar i det samepolitiska arbetet.

Ungdomsrådet (SUR) är ett fristående rådgivandeorgan i Sametinget. Alla samiska ungdomar ska representeras och därför arbetar Sametingets ungdomsråd partipolitiskt obundet och är ett fristående organ i Sametinget.

Alla frågor påverkar ungdomar och deras framtid, inte bara ungdomsfrågor. Det är de samiska politikernas skyldighet att samråda med ungdomsrådet i alla frågor där ungdomar kan ha en särskild uppfattning.

Eftersom samiska ungdomar i Sverige lever i både det svenska och det samiska samhället samtidigt, är det oerhört viktigt att den samiska ungdomens röst också når svenska politiker. Därför arbetar ungdomsrådet med aktiv opinionsbildning till samiska ungdomars fördel, i både det samiska och det svenska samhället.

Ungdomsrådet ska erbjudas möjlighet att delta vid varje plenum, målet är att öka inflytande och för att främja samiska ungdomar.

SAMETINGETS UNGDOMSRÅD SKA:

- delta i samråd med Sametingets plenum, styrelse, nämnder och kansli i ungdomspolitiska frågor
- arbeta i olika instanser på både nationell och internationell nivå för att främja det övergripande samiska ungdomspolitiska arbetet

3. SAMISKA UNGDOMARS DELTAGANDE I POLITISKT ARBETE

Idag finns det ingen självklar väg in i politiken för samiska ungdomar. Det finns inga ungdomssektioner eller mentorskapsprogram för ungdomar som kan ge inblick i politiken. För att få fler ungdomar engagerade i politiken måste fler samiska ungdomar engageras och våga delta i det politiska arbetet och samtalet. Därför arbetar ungdomsrådet med att uppmuntra de samepolitiska partierna att ta vara på och engagera ungdomar. Genom att partierna engagerar ungdomar kommer Sametingets plenum att förnyas och förnyas. Om partierna inkluderar samiska ungdomar i sitt partipolitiska arbete finns representanter från alla åldersgrupper vilket gör att besluten återspeglar hela folkets vilja. SUR uppmuntrar partierna att arbeta aktivt och målmedvetet för att öka ungdomars inflytande.

SUR uppmuntrar samiska ungdomar till politiskt arbete på alla olika nivåer. Om det samiska samhället ska utvecklas positivt måste samiska ungdomars engagemang tas till vara, t.ex. i partier, organisationer, kommuner och föreningar. Det är viktigt att ungdomar får vara med och påverka beslutsprocesserna då de beslut som tas idag påverkar oss imorgon.

För att uppnå en samisk ungdomspolitisk utveckling krävs fler mötesplatser och plattformar. Genom dessa kan vi stärka samiska ungdomars delaktighet och bygga framtidens nätverk.

Samarbete kan ske med andra ungdomsorganisationer i Sápmi och övriga länder.

SAMETINGETS UNGDOMSRÅD SKA:

- aktivt arbeta för att sprida kunskap till samiska ungdomar om politik
- aktivt arbeta mot samiska politiska organisationer för att stärka och möjliggöra ungdomars deltagande
- verka för att öka tillgängligheten till den samiska politiken, särskilt på digitala plattformar
- främja förekomsten av mötesplatser, engagemang och politisk utbildning för samiska ungdomar

4. ALLA SAMISKA UNGDOMAR SKA VARA REGISTRERADE I SAMETINGETS RÖSTLÄNGD

För att få rösta i Sametinget måste man vara myndig och registrerad i röstlängden. SUR anser det viktigt att alla samer registrerar sig i röstlängden så att alla kan vara med och påverka frågor som berör det samiska samhället och dess framtid. Ju fler som registrerar sig desto starkare röst får vi samer gemensamt.

Inför varje ny mandatperiod är det ungdomsrådets ansvar att nå ut till de samiska ungdomar som ännu inte anmält sig till röstlängden med information och uppmaning att ansöka till röstlängden. När valet närmar sig är det viktigt att uppmana alla som är inskrivna i röstlängden att ta sitt ansvar och verkligen rösta.

Röstlängden inför valet 2017 bestod av 8 766 personer vilket är väldigt få om man jämför med beräkningar om att det finns 20 000–40 000 samer i Sverige. Antalet som röstade var 5 056 stycken, vilket var 58 % av de röstberättigade.

SAMETINGETS UNGDOMSRÅD SKA:

- arbeta för att fler samiska ungdomar anmäler sig till sameröstlängden
- aktivt delta i valtider för att informera samiska ungdomar om hur man anmäler sig till röstlängden och hur röstningsförfarandet går till
- främja högre valdeltagande bland samiska ungdomar
- ha kontakt och samarbete med Sametingets valnämnd inför sametingsvalen

5. INTERNATIONELLT SAMARBETE

I november 2011 möttes Sametingen i Sverige, Norge och Finland samt representanter från Ryssland för en gemensam parlamentarikerkonferens arrangerad av samarbetsorganet Samiskt Parlamentariskt Råd (SPR). Där beslutades enhälligt att bilda ett gemensamt ungdomsråd, Samiskt Parlamentariskt Råd Nuorat (SPR-N), som knöts till Samiskt Parlamentariskt Råd. SPR-N bildades för att det ansågs att arbete över nationsgränserna är viktigt för att samiska ungdomar ska uppnå mer och bli starkare.

I SPR:s handlingsplan för 2004-05 prioriterades bl.a. ungdoms- och utbildningsfrågor. I den antagna handlingsplanen för SPR 2006 framhölls vikten av att situationen för samisk ungdom utvecklas positivt och att samiska ungdomar rekryteras till politiskt arbete.

En av SPR-Ns uppgifter är att gemensamt arbeta med ungdomsfrågor över gränserna och att anordna ungdomskonferenser. Målsättningen är att anordna konferenserna vartannat år. Konferensen sker i det land som har ordförandeskapet i SPR. Den första ungdomskonferensen anordnade SPR i november år 2004 i Aváhki/Honningsvåg på norsk sida. Den andra konferensen hölls i Liksjoe/Lycksele i Sverige i oktober 2008, den tredje hölls i Rovaniemi, Finland år 2011, den fjärde i Oslo, Norge år 2013 och den femte hölls i Tråante 2017.

SPR-N är en viktig plattform för att kunna arbeta med övergripande frågor som berör ungdomar i hela Sápmi. Vid bildandet av SPR-N ansågs att det vara viktigt att ha en representant för samisk ungdom internationellt, oberoende av nationsgränser. Det är Sametingets ansvar att möjliggöra ungdomsrådets aktiva deltagande i det internationella samiska ungdomsarbetet, särskilt i SPR-N.

Det arbetas på ett internationellt plan med många olika frågor som rör urfolk, inte bara kopplat till SPR-N. Många konferenser och möten anordnas, där representanter för ungdomsrådet kan delta i samtalen, lyfta situationen för samiska ungdomar och få inblick i hur andra urfolksungdomars situation och arbete ser ut.

SAMETINGETS UNGDOMSRÅD SKA:

- delta aktivt i SPR-N
- utbyta erfarenheter med Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (sáNuL), Norge, Nuoraid Ráđđi, Finland samt ryska samiska ungdomar
- arbeta med gränsöverskridande ungdomsfrågor
- inkludera och sträva efter att möjliggöra deltagande för ryska samiska ungdomar
- delta i internationella grupper och samarbeten med andra urfolk